

ПРИЛОЗИ ПРОУЧАВАЊУ ЈЕЗИКА

ИЗДАЈЕ:

ИНСТИТУТ ЗА ЈУЖНОСЛОВЕНСКЕ ЈЕЗИКЕ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У НОВОМ САДУ

НОВИ САД

21

1985

Софија Ракић-Милојковић

ДИЈАЛЕКАТСКИ ТЕКСТОВИ ИЗ ОКОЛИНЕ ПАРАЋИНА

До-седамнаес йпо гѳдине сам-била девојка. Ё, девојке йма и-старѳје, а-млаѳје не-постѳје више. Ё-доѳе-ми свекрва, и-доѳе сас-једнога човѳка кѳј наводација, и-каже: „Беш-да-ми-даш, тѳ . . . тѳ девојку?“ Па-каже: „Не-знам ја, нисам ништа говорио. Ођу, да-се-домислим.“ Они отѳше кот-кѳѳе, ми . . . ѳтац-се домисли, д-йде да-види прво да-л-йма кѳѳа, да-л-йма кот-кѳѳе нешто, да-л-и-ѳн сирѳче, па-нема ништа, и-отйдни . . . да-ли-йма од-њйва нешто, ел-селяѳци живе сас-њйве, да-кѳпа, да-ѳре, да-ради, да-рани стѳку, бйкови, и-ѳн-те то уради. Доѳе да-види кѳѳу, вйдо кѳѳу, вйдо око-кѳѳе. Одма друти дан: „Бу-д-йдем да-видим ѳйве, да-л-йма око-кѳѳе.“ Дѳбро. Отйдне у-њйве, водио-га рѳдом, водио, и-доѳе мѳј ѳтац ѳвечер, до-вѳзоше-се зајно, и-ѳн каже: „Ако-бйдне пѳла ѳегово, дѳбро-ѳе да-бйдне, ако-лаже, нема пѳла, ѳно неѳе ваља, а-од-свѳ мѳго-ни-је, није рђаво, дѳста-ј зѳмље.“ И-такѳ-смо то срѳдйли свадбу, гѳсти, кй свѳки ѳѳди. И-мѳзика, ѳтац мѳј погодио мѳзику, вели, сажальѳва-га ге-сирѳче, да-и-ѳн помѳгне. И-тѳ гѳдине-смо дѳбро провѳли, четрѳс и-пѳт гѳдини-смо живѳли зајно, и-доѳе време да-се-мѳра растанемо. Није било згѳдно, није било дѳбро, дѳти бѳлес бйо, ѳпасан и . . . на крају: три йпо мѳсеца у-бѳлницу и-лекѳри несѳ вредѳли, нико није мѳго да-помѳгне. И-отйде чѳек бе[з]-збѳгом. Ми-смо лѳпо живѳли, та наш век толики дугачак, имѳли-смо три детѳта, једно није било . . . даѳ-ни-га Бѳг, но-ми-га-ѳзо, остѳли-су двѳ ѳѳрке, и-дѳбро . . . нисѳ-ми ѳѳрке лѳше биле, и-удѳваѳли-смо, и-добили-смо унѳчиѳи, ѳли свѳ-то дѳцкан, кад-остѳне чѳек бе[з]-живѳга, не-помѳже-му нико. И-тѳ-смо живѳли, тѳ четрѳс и пѳт гѳдине, лѳпо, нисѳ-се тѳкли, нисѳ-се јѳрили по-пѳту, нисѳ . . . се-чудйо нѳрод на-нас. Ако . . . ѳн-је чѳвек, ја-сам попѳстила ѳвек“, сѳмо ѳѳтим докле-га наѳѳтим и-ѳдма лѳпо ја, лѳпо, и-ѳн лѳпо. Кй-што нѳрод живѳо. И-такѳ, нисѳмо лѳше прѳшли, али-лѳше-смо се заврѳили . . . Ја остѳо, нисѳм ѳмрела шта-е-главно, а-није главно, није лако без-домаѳйна кот-кѳѳе. Дѳбро-ми ѳѳрке, што-сам-сад сас-њѳм кот-кѳѳе, ѳна-је бѳља од . . . од-блѳгога дана, свѳ ѳна кѳко ја ѳђу . . . Дѳбро-ми-је. Рѳну ймам, не-трѳпим зйму, не-гладѳјем, не-бѳсѳјем, не-карамо-се, ништа немамо лѳше међу-нас . . .

У-тѳ тѳлке мѳѳе гѳдине двѳ свѳцки рѳта-сам преживѳла. Кад-је-први свѳцки рѳт бйо, мѳне била три гѳдине, ѳли мајка ки-мајка, стра-ју, комѳре биле, није било ки-сад, вѳзила брѳ, тѳнкови брѳ, шта-ти знам, кѳла рѳзна, но-јѳк! Кѳњи, око-говѳда, тѳ се тѳрало кѳла, сѳм скрѳјниѳли скрѳја, кат-пропѳли. И-прекѳноѳ не-смѳмо да-лежймо у-кѳѳу, но-мајка ѳзне чѳпру звѳну, старйнску од-ѳвце, от-кѳзе, па-напѳни

брашњо и-бакраче у-рука гвоздењаче, тóрбу на-гребину, у-тóрбу мáло сйра, мáло сланина и-бѣгамо уз-брдо. Такó-ни сѣло дóђе у-лòг, у-нѣку рúпу, и-мй прекóноћ лежимо у-лòток^х, под-јáбуку вѣлику, и-отúд нй кòвй йду глáдни и-волòви: крке, крке, крке, преко-нѣка шúшља, мй одòнде онй ствáри на-гребину, прекóноћ, па-свѣ дáље у-лúг, тáмо, у-гòре, да-се-сакрйјемо. Дòђемо ујúтру кот-кúђе, ðно прòшли Нѣмци, ðно чúдо кот-кúђе. И-мáјка тáм пòчала да-порѣђује нѣшто, а-јá у-нѣку вúну-сам-се сакрйла. Оно йде Нѣмац, па-претúра, претúра вúну, јá: „Јáо мáјко, свѣ-га јѣдан ðде!” Тò истин бíло, пáнтин.

Бѣгали-смо и-нòђу, и-áјдúци-ни-седѣли у-кúђу. Дòђу лáђу, сáм-те вйди нис-пòље йдеш с-стòку, с-говѣду, йдеш на-пòсо, он-ти сáм эквйзне и-ис-кукурúза. Мòра онá д-й[д]е испред-говѣда, код-њѣга, па-нека-вйди штá ðе, мòра д-йде, а-онá чѣка тáмо з-батйну. И-кáже: „Еј тй, дòвече-се нáдај!” Бáш-је тò бíло код-нáс.

А-овá дрúги бйјо јòш тѣжи, но-га-не-мòгу опйшем, свѣ њѣга, њѣга свáки за-пáмтйо. Пòсле-сам и-сачекáла и-дрúги свѣцки рáт, еј, дòбро, ðнда сам вѣн-се ðтела била, кòца гòдине, áли-је бíло тѣшко. Ако ймáш дòбро јáгње — úзето, ако-йма дòбро прáсе — úзето, ако-йма дòбро тѣле — úзето, áко нѣма пáре тáмо што-трѣба, ге-трѣба за-нò, продáва-ти-се свѣ штá-ти-се гѣ нáђе. Да-издржáвац мòраш, имáло за-тѣб, нѣмáло, за-њй мòра д-йма.

Пòсле рáта бйле-смо и-дòбро, нѣкако-смо поправили, бáјáгем, тá стрá, али-за-дúго млòго трајáo.

И-бíло лепòта, бíла-је чак-ис-трѣше сѣло вйдиш-ге-се . . . йма Поклáди звáни, што-се-вйчу, за[д]-Пòсти, е-гáд-нам грáде лалије, грáде комѣндије, штá-куј-зна д-угòтви. Чáк из-Бòшњане долазйли с-кòњи, оградѣ невѣсту, па-тúре на-кòња, па-дрúги сас-дрúгога кòња, па-врзе, йду по-сѣлу, те-збйру јáјца за-Велйгдан. И-бíло-је лѣпо пòсле. Поправили-се лúди, али-млòго су и-млòго препáтили и-млòго остáли бе[з]-живòта, и-нѣкако-се извúкли, кáко мòгло — такò йшло.

Да-испрйчáм сáд от-седѣлке. Кáко девòјке збѣру седѣлку па-попѣву, па-мòмци се-гáђу ис-потòка, сам-летѣ камѣње, свѣ жáр растúре. Кòда кòгда вòли, ðна . . . ðна вйче . . . кáко бѣше? Чѣка, чѣка, не-мòгу, збúни-се:

„С-онѣ стрáне потòка,
Гáђају-ме трй мòмка,
Нѣкај, нѣкај, нек-се-гáђу,
Не-мòж да-ме-нáђу.”

Оно кррр . . . цйца па-у-срѣд ðгња. ðни одáнде пòсле ргну, па-у-мú áвльйју: „Áјд”, кáже, „да-лòжимо тú.” Бѣжи тáмо, немò-те нòси јáво да-ме-убйју. А-и-јá-сам с-њйма седѣлку. Дѣте-сам зáпела у-кúђу, па-нек-спáва. Мй кудѣље, па-пѣсма, штá куј знá бòље. Цѣо дáн-се спрѣмац за-седѣлку. Па-мòмци, па-девòјке, па-пѣсме, па-игрáнке. Нáјзад побáцамо кудѣље, па-игрáнка штá кúј ðе. Попѣвамо мй девòјке:

„Јá залòжи седѣлку,
Нйко нѣма,
Нек-дòђе, нек-дòђе, нек-дòђе.
Шáјкáча-му изгорѣла,
Кòлко врáна да-пролѣти,
И-врáнчйћи да-пронѣсе.
Нек-дòђе, нек-дòђе.
Дòђи, мòмче, дòђи!”

Дòђи, дòђи . . . Трй мòмка-ме глѣду от-потòка. Еј, ðно кад-лѣтну камѣње, па-ни-свѣ ðгањ растúре, погоримо рúке. А-штò-тò? Йма тáмо мòмак кúј вòли девòјку нѣку, ус-гá ðгањ, а-онò дòщо дрúги, што-и-ðн-ју вòли. Ал-онá старѣј пòсле бйје с-камѣње, сам-одлйше преко-вòде, камењáри. А-цѣо дáн-се спрѣмамо, а-лалије тѣ нáше седѣлке, а-лалије — тò онò Поклáди. И-тò, лѣпо-смо тá млáдос проводйли, такò сѣлáчки, старйнски. А-сáд, Бòга-ми, нйје такò. Сáд вйдиш-ју ге-тúрила ташнйцу на-рúку, úвече, смрчйње-се првй мрáк, ðдоше вá омлáдйнци. А-штá-је тò, брѣ, гѣ йма седѣлка? Ајде, лúда глáво, кáка седѣлка, сáд йма бйоскопи, па-йма телевизори, па-йма-ти лепòте да-глѣдаш, да-вйдиш нú . . . лѣпу Брѣну кáко ðна пѣва, па-такò нò, штá вй знáте кот-кúђе, нйко нйшта. А-мй, да-вйш чúдо, па-и-мй-се не-грáдимо млòго бòље,

но-се-спрѣмимо, па-йдемо дрўгу вѣчер и-ми. Па-чѣкај, и-ми мѡж да-глѣдамо, нисмо ћѡрави. И-лѣпо-ти такѡ, измѣшѡ-се народ и-ужива-га, ужива. Како ѡће дўша! Ђј, да-видиш, па-кўд онѡ бїло на-сељѡчку ѡмладину, Бѡк-те вїдо! Сѡмо излїћу ујўтру котлѡјчићи нїз и-ўз ѡтобус и: Гѣ йде овѡ народ млѡд? Па-йду у-радњу, тѡмо раде. Па-гѣ раде? У-прѡдѡвницу. Па-штѡ прѡдѡву? Па-прѡдѡву . . . јѣло, па-нѣки јѣло, нѣки одѣло, нѣки пиће, нѣки лубенице, нѣки, штѡ кўј йма. Бѡже, Бѡже, грдан народ дѡживе лѡк жївот, да-видите, лўди, чўдо стѡро! А-ми грдни ў-штѡ прѡвѣдомо нѡш вѣк^х? Све-у-неки-стрѡ, све-у-нѣку . . . А-сѡд-не пѡ стрѡ, дѣца путўју па-пўтови, йма и-лѡщи, па-Бѡга-ми и-тѡ брїнемо. Прѡтиш тї фамїлију ис-кўће, по-трї наједѡм-пут. О-Бѡже, не-дѡј тѡ нїгде да-бїдне. Али стар ѡј мїсли, залўпѡ пѡмет, па-мїсли тѡ. Не-мѡгу-ти вїще настѡвим тѡ.

Јѡ-сам тѣ лѣпе срѣће имѡла, нїсам сїнови имѡла, но-ћѣрке. И-ѡјде, рѣшим тў старѡу ћѣрку, ћу-да-ју-удѡм. Дѡдо-ју јѡ гѣ ми вѡлимо. Она пѡседе трї мѣсеца, па-ни-дѡђе. А-ѡтац-ју свѣ вїкѡ: „Иди сѡмо дѡк . . . , да-ми-напрѡвиш мѣсто, да-јѡ нїсам лѡжѡв, а-тї ѡко-ће-се врнѣш ѡпет!“ Она нѣ-постоја млѡго, трї мѣсеца, па-дѡђе код-нѡс пѡново, девѡјка. Штѡ-ћемо сѡд? ѡјде, сѡд нѣкако крѣнемо дрўкше. Чѣкај, јѡш-сам нѣшто лѣпо тѣла да-докѡжем, ал-не-мѡгу . . . И-нѡ пѡсле ѡжѣнимо мї кот-кўће, тў ћѣрку. Мѡрамо, сїнови нѣмамо, ѡјд да-пўштимо и-нѡ, па-кѡко-ћемо. Бѡга-ми, тѡ зѣт нѣ-би лѣн, но-кѡца могѡше да-пїѣ. Па-жївѣде, жївѣде с-нѡм двѡѣс гѡдине жївѣо. И-штѡ ўради пѡсле? Јѣдно јўтро-се сѡмнуло, ѡн кѡже: „Ћу-д-йдем јѡ да-ис-трўжим дѡске.“ Код-вѣ, ѡблес-га . . . стругѡре. „Па-штѡ-ће-ти дѡске?“ „Трѣбу-ми.“ И-остругѡ дѡске, и-дѡнесе. Жѣна га срїћа, срїћа с-кѡла да-не-йде. Он пѡўје, вїче на-нѡ, ће-ју-бїје. Дѡнесе дѡске, јѡ прїћо код-нѣга, па-велїм: „А-штѡ-ће-ти тѣ дѡске, ѡне до-пѡла испўцале?“ „Овѣ испўцале“, кѡже, „за-тѣбе, овѣ цѣле за-мѣне.“ „А-штѡ-ће-ни дѡске?“ „Трѣбу-ни“, кѡже, „кѡко, штѡ-ће-ни.“ „Море-ѡјде“, реко, „брѣ“, а-јѡ отўд да-га-разблѡжим, да-видим штѡ . . . штѡ-ће-му дѡске. „За-нѡс дѡске јѡш нѣсу ни-нїкле.“ „Пѡ“, реко, „готѡво“, кѡже: „Евѣ настрўгѡ-сам јѡ.“ „А-овѣ-ће“, кѡже, „пўкле да-бїдну за-тѣбе, крѡће и-нѡ . . . а-овѣ вѣлике за-мѣне.“ Бѡга-ми, нїсмо-и[х] ни-спѡкували, а-ѡно дѡђе крѡј, йстина. Те-и-однѣце, те-му-огрѡдише сѡндук од-нї. Пѡћи нис-пўт и-йзгуби нѣкако прѡво, и-прѡврѣне-се трїпут трѡктор, и-убїѣ-га на-мѣсто. Ѓѣрка, дѡо Бѡг, нѣкако-ју дѡо Бѡк пѡмет, те-се-скїнула двѡѣс мѣтра прѣ, тў-ни градїна бїла: кўпус, папрїка, лўка, свѣ-штѡ-се сѡди. Да-вїди кѡко-то, да-л-сў-ва, а-тї причѣкај на-пўт. А-ѡн-ти лѣпо, кѡлко-се ѡна окрѣнўла, вїдела, ѡн чѡк не-мрѡда нїшта, но-увѡтїо прѡвѡ трѡктор, йде ге-ѡће. Трїпўт-се из-мѣста прѡврѣну и-тў погїнуо. И-тў срѣћу вїдѡмо нѡшу. И-свѣ бїле од-рѣда дѡбре.

*

Па-кад-га-избрўку младожѣњу, па-старѡјку, па-пѡсле дѣвера: „Мїл дѣвере, окѡ-ти не-вѣне, кѡко-си-ми рѡно подрѡнїо . . .“ ѡко-ј мѡмак ѡне лѣпо, кѡко-је бїло, такѡ-му попѣву, ѡко-је чѡвек^х, ѡни пѡ . . . нѣму не-персїру нїшта, . . . ал-старѡјко нај . . .

„Стѡри свѡте, стѡрѣла-ти вѡла,
Штѡ-се вѡлиц од-гѡдину дѡна,
Да-довѣденц на-ѡдбир свѡтове,
Дѡвѣо-си ѡле и-будѡле,
Најѣли-се трѡве, брљущїне,
Напїли-се вѡде блѡтущїне.“

*

„Тї-си“, кѡже, „стѡра“, кѡже, „трї гѡдине-си старѡа од-мѣн.“ „ѡко, кат-сам-те прѡварїла, кат-сам-умѣла те-слѡжем.“ А-гѣ-сам-га вїдела? Нїѣ ки-сѡд: ўху-хў, ѡха-хѡ околѡ-плѡта, око-врѡтнице, ус-пўт, нис-пўт. Но-нїкога нѣсам ни-пѡзнѡвѡла, па-нїје-ми лѡко бїло . . .

*

Мајка-га задојила с-лѐву сису, те-јачи у-лѐву рѹку, тѐ-се . . . такѐ прѹчу. Павичемо-га левѹк . . .

*

Мѐж, мѐж . . . и-градим вѐже, и-градим колибу, и-градим рѹчак^х . . . Ё, Петрѐјка, ел-се-номад једнѐм облѹзнилѐ краѡа, овѐ-ме дѐте нѐшто питѹје?

*

Нагѹшиѐ-се ки-хурѹн.

*

Како-ју имѐде . . . ѐ, онѹ Рѹду, млѐго њѐ лѹју кѹчиѹи.

*

Ноћник, такѐ вичемо млѐд мѐсец у-нѐ време ка[д]-дѐђе. Не-смѐш-га помѐнеш с-његово право ѹме, иначе-се по-кѹћу поразбѹву сѹдови.

(Борка Радоњић, 1911, Доња Мутница)

Удѹриѐ белегију на-врѹта. Кад-нѐки каљѹв, а-ѐн: „Штѹ-си-се умѹзо ки-катрѹнѹча?“

*

Од-двѐ столѹце на-гѐлу зѐмљу.

(Добривоје Бошковић, 53 године, Доња Мутница)

Јѹ момка нѹсам знѹла. Па-смо-се-пѐс упѐзнали. Па-мѐмак-ми нѹје долазиѐ на-верѹдбу. Но-ми-дѐшли двѹ стрица, па-ме-испросѹли, ѐдма бѐлег однѐли. И-кад-однѐли бѐлег^х, младожѐња отишо на-орѹње. Ка[д]-дѐшо младожѐња, пѹна сѐба гѐсти: пѹју, лѹмпују, младожѐња ѐре, нѹје тѹнѹ бѹѐ. И-пѐс, по-тѹм, кад-ѐн налѐго, ѐн-се зачудѹи штѹ-е тѐ. Каже: „Мѹ-смо ѹшли у-Рѹтаре, испросѹли-смо-ти девојку.“ „Кѐга-сте питѹли?“ Каже: „Мѹ-смо тѐбе питѹли, а-штѹ-тѹ нѹси пѐшо, морѹ-си д-ѹ[д]еш да-ѐреш.“ И-пос-тѐ такѐ бѹло, и . . . пѐсе-ка ѹшли-смо на-тѹ ѹспит, испитуѡали-смо-се, па-смо-правили свѹдбу. Свѐкар-ми нѹје бѹѐ тѹ и-свекрѡа, бѹли у-Пѹраћин на-слѹжбу, бѹѐ-ми дѐда и-баба, и-стриц и-стрина, и-преведѐдемо тѹ свѹдбу, имѹли гѐсти . . . имѹли гѐсти и-тѹм и-овѹмо, а-мѹзика бѹла ѹрмоника. Свирѹла ѹрмоника у-субѐту и-у-недѐљу, у-понеделѹк^х дѐшо јѐдан из-Дренѐвца, Мѹја звѹни, свѹрѹѐ у-гѹсле, ѹмѹне, штѹ-се-каже, и-на-тѹм-се такѐ тѐ заврѹшило. Пѐсе свѹдбе, кат-сам-дѐшца, јѹ с-прѡво дѐте-сам, да-извинете, остѹла дрѹгом стѹњу и-њѐга родим, и-пѐсле, кад-њѐга крѹстимо, ѹсто тѹ код-дѐде и-код-бабе, нѐсимо-га у-цркви и-крѹстимо-га, звѹно . . . ѹме-ју-Надежда. И-провѐла-сам тѹна сас-дѐду и-с-бабу дѐсет гѐдине. Пѐсле тѐга сам-имѹла дрѹго дѐте, мѹшкѐ, звѹни Дрѹгослав. йсто и-њѐга-смо тѹна превѐли по-тѐ, по-тѐ старѐје ѹрке, ѹѐга-смо тѹ ѹсто крѹстили и-свѐ-смо превѐли тѐ. Пѐсе-сам имѹла и-трѐће дѐте, Мѹра-се звѹла, ѹсто и-њѐга-смо превѐли тѐ такѐ, крѹстили-смо-га, и-седѐла-сам тѹ са-свѐ, сас-њѹма, пѐсле тѐга-сам-се одѐлила, јѹ-сам-с-одѐлила сас-тѹ двѹ жѐнски дегѐта, а-тѐга мушкарца дѹла-сам код-дѐде и-код-бабе, у-Пѹраћин жѹвѐо. Дрѹго нѐ-знам штѹ-ћу . . .

Муж-ми бијо пограничар и-тамо-га та рат затѣко, а-ја-сам била сас-ти два детѣта кот-кѹѣ. И-тѹ долазили и-Дрѣжѣни, и-партизѣни, и-свѣ долазили, али-Нѣмци нѣсам видѣла, ели-нѣку нѣверу . . . овѣ нѣши долазили. Пѣс, по-тѣм, ѡн дошо и-ка[д]-дѣшо, тѹ-смо-се скѹпили, седѣли-смо свѣ, ѡн-је ишо по-пѣслу, рѣдѣо маѣо тѣм, маѣо овѣм, маѣо онѣм. Бѣла бѣда, бѣла невѣља, ал-такѡ-смо-се сѣѹмили, свѣ-смо се збрѣли, кот-кѹѣ-смо, важно-смо живѣли тунѣк^х, па-сѣд нѣје бѣло дѡбро, нѣје бѣло лѡше а-сѣд-ни бѣш нѣбѡље.

*

И-девѡјке-се скѹпе и-попѣву:

„Дѡѣ Бѡжиѣ, кѡлѣдо,
Ис-планине, кѡлѣдо,
Ис-планине, кѡлѣдо,
Из-висѣне, кѡлѣдо,
Па-издѹва, кѡлѣдо,
Све-прасѣи, кѡлѣдо,
Све-прасѣи, кѡлѣдо,
Па-издѹва, кѡлѣдо,
Јаганчѣи, кѡлѣдо.”

И-ка[д]-дѡѣ онѣ дѣн Бѡжиѣ, Бѣдѣни дѣн, мѣ . . . отѣдне муж, отсѣче бѣдѣнѣк^х, и-донѣсе отѹд у-двѡриште, и-стѣви-га тѣмо на-ѹлицу, у-двѡриште-га стѣви, и-тѹ тѡ ѣѹти. Кат-се-смркне ѹвече, он-ѹзне тѣ бѣдѣнѣк^х, а-жѣна седне уз-огњѣште и-држѣи сѣито, и-у-сѣито — жѣито. Он ѣде отѹд и-велѣ: „Дѡбро-вѣчер бѣбо!” А-бѣба: „Бѡк-ти помѡго!” „Дѡшо-ни Бѡжиѣ!” А-ја: „Срѣѣнан-ти прѣзник^х!” „Фѣла бѣбо, да-си-жѣва и-здѣва!” И-бѣцам онѡ жѣито на-ѣѣга, бѣцам, бѣцам, и-окрѣнемо-се трѣпут [ѡ]ко-нѣ вѣтре, па-сѣднемо, па-смѣкнемо ѡпѣнци, па-рѣтамо, ако-ти-се-првѣне ѡпѣнѣк^х, тѣ-си лѡпѡв, ако-ти-се-не-првѣне ѡпѣнѣк^х, тѣ-си поштѣн. Нѣ-знам штѣ дрѹго . . . тѡ бѣло ки-свѣ-што проводѣли.

(Милѣва Павловиѣ, 1908, Крежбинац)

Па-пѣсе-ми-се родѣли јѡш . . . јѡш-четѣри брѣта. Па-пѣсле то-ѣсто-смо бѣли бѣда. Они-ме терѣли д-ѣй[д]ем у-шкѡлу, ја нѣсам мѡгла, нѣсам тѣла д-ѣй[д]ем у-шкѡлу, но-сам-волѣла д-ѣй[д]ем кот-стѡку. Они-ме убиѹ свѣ и-свѣчѹ-ме, сѣм ѡстѣнем у-кошѹљу, ја дркѣм од-зимѣ и-нѣѹ д-ѣй[де]м . . . Е-пѣс ја-сам чѹвала стѡку, и-сам-ѹзѣла, ѹзнем ѣѣва и-ѣирѣплик, и-у-нѣдра тѹрим, и-ѣклам там-гѡр кот-стѡку; свѣѣе, ѡвѣе, кѡѣе, сас-мѡе другѣрице. Оне ѣду у-шкѡлу, па-дѡѣу код-ѡвѣе, а-ја па-нѣѹ у-шкѡлу. Е-пѣс-сам тѹ брѣѹ мѡрѣла да-чѹвам, свѣи четѣри, па-ѡднѣсем тѣмо у-рѣку, па-и[х]-пѣрем, прѣ бѣле тѣжѣне гѣѣе, нѣѣе ки-сѣд. Пѣрем тѣ тѣжѣне гѣѣе, ѡни ѣду у-шкѡлу, ја чѹвам, мѣсим-и[м] лѣба, мѣти ѣде по-нѣднице, нѣма. Уде чѣк тѣм по-Врѣпчѣанско, нѣднице. Е-пѣсле, тѹна, такѡ тѡ свѣ бѣло, дѡтле, што-рѣкли вѣи. Пѣсе ѡтац мѡрѡ ѣде у-Бѡград, па-ни-купѹје, зараѹје сѣм за-лѣба. И-мѣне лѣпо модѣриѣли, и-купо-вѣли-ми . . . ѡнда бѣли граѣѣни [ѡ]бѣнци . . . ѡбуковѣли-ме, волѣли, кат-сам-ја јѣдна жѣнска . . .

Прѣ дѣѣа . . . ѣѣке рѣцитѡвали у-шкѡлу, па-нѣс мѣти прѣти рѣно д-ѣидемо мѣ до-пѡднѣ, док-ѡна спрѣми чѣс. Пѣсле мѣти и-ѡтац ѣду, нѡсе чѣс, тѣм пѣѹ, јѣду, слѣве, а-мѣ седѣмо кот-кѹѣ. Па-седѣмо кот-кѹѣ, па-ка[д]-дѡѣе . . . се-збѣру игрѣнку, мѣ отѣднемо на-игрѣнку. Тѣру такѡ свѣ-до сѣдам сѣти, п-ѣде кот-кѹѣ. Нѣѣе ки-сѣде, да-стојѣмо по-нѡѣу, ки-данѣшѣѣѣца.

*

Кат-сам-порѣсла девѡјка за-ѹдају, мѣн мѣти навѣѣе стѡ ѣрѣшина плѣтно, ѡсновѣ и-навѣѣе, и-ја ткѣм тѡ плѣтно, ткѣм, ткѣм, велѣм: „ѣе-ми-помѡгнѣш нѣки дѣн?” Нѣѣе. Она-ми ѹѹтру смѡта пѣт чѣлѣта пѣмук^х, ја јѣдна велѣм: ѣе-ми-помѡгне, нѣѣе.

Сваки дан она иде код-овце. (Чилићи пѣт, дабѣме, . . . памук^к . . .) Она иде код-овце, ја-ткам, она ај-до-педесѣт, нѣне, ајд, изаткѣм. Пѣсе навѣјем друго, ткѣли-с и-чѣр-шѣви, четѣри чѣршѣва-сам изаткѣла. Па-и-кѣпе-сам . . . И-пѣсе, и-то-сам морѣла да-ткѣм. Свѣ ткѣм, па-пѣсе, кад-дѣје свекѣрѣва . . . (Па-нѣ-ти причам то, сѣм д-удѣдѣ.) Па [а]к[о]-дѣу да-с-удѣм, дѣје свекѣрѣва и-рѣже. Ајде да-крѣи кошѣље, немѣ сѣд д-й[д]е у-рѣдѣу, она ўзне код-њѣ . . . тѣбе, она рѣже, рѣже, рѣже, рѣже, за-свију да-дарѣјеш кат-с удѣш.

(Ангелина Милошевић, 1920, Шавац)

Ја-сам дѣшла ѓвде, ѓно-ми мѣжу . . . оженио-се бѣо . . . одѣло-му јѣш прѣе женѣ тунѣк. Ја-сам отѣшла да-тѣмо, да-кѣпамо лѣје, жѣна-му дѣшла з-одѣло, ѓн дѣшо, дѣ[о]-ју одѣлѣ. Она-му шѣља пѣсма, пѣшла да-најѣри мѣне. Ја, нѣ-знам ни-ја шѣтѣ-ћу да-ти-кѣжем. Па-ѣто, прѣви пѣт кат-сам-се-ўдала, тѣ-ме мѣјка и-ѣтац дѣли. Шѣс мѣсе-ца-сам седѣла и-раздѣвојѣла-сам-се тѣ. Раздѣвојѣла-сам-се, кат-сам-се-раздѣвојѣла о[д]-тѣга прѣвога мѣжу, тѣи гѣдине-сам седѣла ѓпег, пѣсле код-мѣјке и-пѣсле-сам-се ўдала. И-тѣ-ми нѣје дѣбро, нѣмам дѣцу, нѣмам ништа. Тѣм де-сам-бѣла, на-прѣво мѣсто, имѣла-сам и-свѣкѣра и-свекѣрѣву, имѣла-сам и-дѣвера, дѣвери-сам имѣла, тѣи дѣвера, имѣла-сам дѣе зѣве . . .

(Радмила Николић, 1940, Стубица)

- Сретѣмо мѣ, бѣше и-Тѣма онѣмо, разговѣрѣсмо с-Тѣму мѣло. (1)
- А-и-ја ка-дѣра Тѣму, па-отѣдо. (2)
- Тѣ отѣде, ја јѣш-мѣло с-тѣ жѣну поразговѣра и-с-Тѣму, прѣђе аутобус и-пѣс, ја тамѣн-што ўђо у-кѣћу, и-ја видѣм да-она на-капѣју, кад-ја, нѣки кѣца на-врѣта. (1)
- Кѣк[в]и, свѣ жѣне бѣле, пѣтиле-се и-дѣнас, и-што-кѣже, ѣко-смо пѣна кѣћа бѣла, остѣла-сам сѣма. Ноћѣс спѣвам, и-кад-онѣ спѣвам ја ноћѣс, лѣпо сѣњам кѣо-да-ми нѣки прѣбѣо кѣћу . . . (2)
- А-ѣе-да-кѣже мѣј сѣн, кѣ-што-ми рѣко: „Па-тѣ, мѣјко, идѣ да-пѣваш?“
- Реко: „Ја идѣ.“ „Па-што?“ Реко: „Зинѣт нѣрѣду.“ Он ўћута. (1)
- А-на-квѣз? (3)
- На-квѣз-сам ишла. (1)
- Она лѣпо пѣва-и . . . па-дѣбро свѣ тѣ. (3)
- Ама-ја-сам рѣкла, ја . . . ја глѣс нѣмам, прѣво да-ти-кѣжем, за-пѣвање, ал-ѣни-ме прѣтѣсли: ајд, ајд, ајд, ајд, ајд. Ђе-д-идем. (1)

*

- Чѣек налиће отѣд. Ја кат-се-трѣнем, поглѣдам: двѣнајс сѣти. Ја пѣсе не-мѣг да-спѣвам. Сѣм чѣвек — ко-ћѣво. (2)
- Код-ѣца не-идѣш? (3)
- Па-идем, но-нѣмам кѣд д-идем, и-ја-сам сѣма. Знѣш-да-ми братѣнац с-оже-ниѣ, ѣма двѣ мѣсеца, тѣи, довѣо дѣвојку, сѣм-сам отѣшла ка[д]-довѣо, нѣмам врѣмена. Мѣћ[ѣ]ја-ми тѣ сѣд ѓблесна, ѣтац-ми ѓлесан, дѣ мѣгу. Не-мѣгу, сѣма-сам, кѣд д-идѣш? (2)
- Долѣзѣ-ти сѣд скѣро ѣтац? (3)
- Нѣје. (2)
- Кѣко нѣје, а-Душѣн кѣже: „Вѣдо, чѣниѣ-ми-ске, Андѣѣа отѣде код-Жѣвке.“ (1)
- Он стѣр чѣвек, дѣ мѣж од-ѣво ѓрѣдо озгѣр да-сѣје! (2)
- Бѣје тѣ нѣкад, бѣје ѓн долѣзѣо, нѣје бѣо нѣко кот-кѣће, мѣж . . . (3)
- Такѣ-ми Душѣн рѣче . . . (1)

(1. Олга Живановић, 1916, Стубица; 2. Живка Столић, 1933, Стубица; 3. Бранка Ракић, 1926, Стрижа)